

Register van Hollandse grafelijkheid, 1299-1345 (ING-A'dam)

REGESTEN	2
ZH 28	5
ZH 29	6
ZH 36	7
ZH 37	8
ZH 113	10
ZH 119	12
ZH 148	14
ZH 151	15
ZH 194	16
ZH 199	18
ZH 238	19
ZH 320	20
ZH 335	22
ZH 355	25
ZH 371	26
ZH 372	27
ZH 403	28
ZH 405	29

REGESTEN

ZH 28

1319 oktober 4

Dordrecht

Willem van Wendelnesse, ridder, belooft om vóór 12 februari eerstkomende de graaf van Holland goed in vrij eigendom te zullen opdragen ter compensatie voor het Grote eiland, ongeveer 13 morgen groot, in het ambacht van Munsterkerk, dat hij mag verkopen aan wie hij wil; wanneer hij in dezen in gebreke blijft, mag de graaf beslag leggen op zijn ambacht te Munsterkerk.

ZH 29

1319 oktober 3

Dordrecht

Graaf Willem III belooft dat hij degene die het Grote eiland koopt van heer Willem van Wendelnesse, ridder, of van diens borgen, tegen alle aanspraken zal beschermen.

ZH 36

1319 november 30

Graaf Willem III geeft het bedijkte land in Deifel, bij de Riederwaard, in erfpacht uit aan heer Hugo heer van Zottegem, burggraaf van Gent, heer Jan van der Dussen, ridder, Aper uter Mijl, Jan van Almonde en Engebrecht van Wychnich, die dat land bedijkt hebben, met de bepaling dat wanneer het door overstroming verloren gaat, het weer aan de graaf zal komen.

ZH 37

1319 december 5

Graaf Willem III neemt een schuld op zich van 43 pond Hollands, rustend op het land Deifel bij de Riederwaard, en verbiedt zijn rentmeesters en boden deze schuld op te eisen, ook niet met de schuldbrief ter zake van de schepenen van Dordrecht.

ZH 113

1322 augustus 1

Den Haag

Jan van der Dussen, ridder, schenkt zijn echtgenote vrouw Agnes en de toekomstige kinderen uit hun huwelijk een lijftocht van 150 pond Hollands per jaar uit zijn tiende te Nieuwerkerk aan de Alm; de oorkonde wordt medebezegeld door de borgen Jan van Drongelen, Jacob Neve, Jan Brievonc en Hendrik Marienz. alsmede door de overborg graaf Willem III.

ZH 119

1322 augustus 28

Geertruidenberg

Graaf Willem III beleent heer Jan van der Dussen, ridder, met een jaarrente van 20 pond Hollands uit al zijn buitendijkse landen rond Arnoudswaard, in plaats van de hem bij diens huwelijk beloofde 200 pond Hollands ineens; voorts regelt hij de vererving van dit leen.

ZH 148

1323 oktober 20

Middelburg

Graaf Willem III schenkt Pouwels van Strijen, zijn poorter van Dordrecht, 7 morgen land tussen de ambachten Arnoudswaard en Hakenisse in vrij eigendom.

ZH 151

1323 december 21

Dordrecht

Graaf Willem III be geeft aan de clericus Nicolaas, zoon van Wouter genaamd Ketelaar, de kerk van Arnoudswaard, die is vrijgekomen door de dood van heer Godfried, de laatste pastoor.

ZH 194

1325 oktober 17

Den Haag

Jan bisschop van Utrecht, Jacob bisschop van Zuden, Nicolaas abt van Middelburg en twintig met name genoemde ridders verklaren dat zij, na het horen van de schepenen van Dordrecht enerzijds en van die van Delft, Leiden, Haarlem, Alkmaar, Gouda, Schoonhoven, Akersloot, Uitgeest en Wormer anderzijds betreffende de handhaving van het Dordtse stapelrecht, waarbij ook de handvesten terzake zijn getoond, na overleg met de aanwezige grafelijke leenmannen aan graaf Willem III adviseren dat hij in deze kwestie de oudere handvesten voorrang geeft boven de jongere.

ZH 199

1325 november 25

Middelburg

Graaf Willem III belooft dat hij de twaalf met name genoemde mannen die voor hem borg zijn geworden voor de 2.200 pond Tournois die hij heer Wouter Bau, wisselaar te Mechelen, schuldig is, schadeloos zal houden.

ZH 238

1326 september 2

Geertruidenberg

Graaf Willem III geeft Jan van der Dussen toestemming in al diens ambachten in Zuidholland Jan uter Spike aan te stellen als gewaarde rechter.

ZH 320

1329 mei 17

Geertruidenberg

Graaf Willem III bevestigt dat met zijn toestemming Jan van der Dussen, knaap, verschillende grafelijke leengoederen in Arnoudswaard als lijftocht heeft geschonken aan diens echtgenote jonkvrouw Baarte, dochter van Arnoud van den Dorp; voorts regelt hij de vererving van de lijftocht.

ZH 335

1329 augustus 6

Woudrichem

Graaf Willem III schenkt heer Willem, graaf van Gulik, die getrouwd is met zijn dochter Johanna, een aantal nader omschreven inkomsten en pachtgoederen in Zuidholland ter waarde van 1000 pond Tournois per jaar, in mindering op de medegave die hem in het huwelijksverdrag was beloofd.

ZH 355

1330 maart 14

Valenciennes

Graaf Willem III bevestigt de schenking door heer Daniel van der Merwede aan diens echtgenote vrouw Janne van een lijftocht uit enkele nader aangegeven inkomsten die deze van hem in leen houdt.

ZH 371

1330 november 2

Geertruidenberg

Graaf Willem III beleent zijn kamerling heer Willem van Duivenvoorde met 4 morgen land in het ambacht van Munsterkerk, welk leengoed hem daartoe was opgedragen door Pieter Margaretenz. van der Op-Alm.

ZH 372

1330 november 2

Geertruidenberg

Graaf Willem III verkoopt Pieter Margaretenz. van der Uit-Alm 9 morgen land in Vorenzaterwaard in het ambacht van heer Gijsbrecht de Bot in vrij eigendom, welk goed Pieter eerder van hem in leen hield.

ZH 403

1331 augustus 22

Graaf Willem III kent op verzoek van Jan van Wendelnesse aan diens echtgenote Elsebeen, dochter van heer Willem van Duivenvoorde, ridder en kamerling, een lijftocht toe bestaande uit enkele inkomsten in het ambacht van Munsterkerk, te weten het windrecht, het veer te Grondwillige en jaarlijks 40 schelling Hollands uit de bede.

ZH 405

1331 [maart 29-1332 april 17]

Dordrecht

Graaf Willem III verpacht aan de gemene burenen van Munsterkerk de buitendijkse landen en vervallen dijken in het ambacht van Munsterkerk voor 20 pond Hollands en 20 kapoenen per jaar.

ZH 28

1319 oktober 4

Dordrecht

Willem van Wendelnesse, ridder, belooft om vóór 12 februari eerstkomende de graaf van Holland goed in vrij eigendom te zullen opdragen ter compensatie voor het Grote eiland, ongeveer 13 morgen groot, in het ambacht van Munsterkerk, dat hij mag verkopen aan wie hij wil; wanneer hij in dezen in gebreke blijft, mag de graaf beslag leggen op zijn ambacht te Munsterkerk.

A: Primaire registratie, niet voorhanden.

B: AGH 289 (groot register Zuidholland), f. 4v, nr. 30 (wrs. 1324 mei 13-sept., naar A).

Opschrift:

Roerende XIII morgen lants gelegen inden ambocht van Mosterkerke.

C: AGH 290 (klein register Zuidholland), f. 6v, nr. 30 (wrs. 1325 aug. 1-1331 juli 23, naar A).

Editie/regest: Muller, Reg. Hann., p. 82.

Zie ook het volgende nr. ZH 29 in het register.

De onderstaande tekst is gebaseerd op afschrift B.

Allen den ghenen die desen brief^a sullen sien of horen lesen make ic^b cont Willaem^c van Wendelnesse^d, ridder. Want mijn lieve here die grave van Holland^e etc. mi te gratie ghedaen hevet, dat is dat Groet eenland, dat groet es van XIII morghen luttel min of meer ende dat ict noch toe ghebruic^f hebbe ende gheleghen es int ambocht van Monsterkerke^g, vercopen mach so wie ic wille, ende hi dat waren zal den ghenen diet coept ende daer in houden; so beloef ic minen lieven here voers. dat ict hem twisken hier ende Vastenavond nastcomende^h of sinen bode also groetⁱ goet opdragen zal in rechten eyghen. Waer dats ics niene dede, soe verwilcorde ic mi^j om dat mijn here of sijn boden horhant^k slaen an mijn ambocht ter Monsterkerke^l ende des vrielike ghebruke als sijn eyghen, sonder enich^m weder segghen van mi of van minen wegheⁿ.

In orconde desen brief^o etc. Datum in Dordrecht^p feria V^a post Remigii anno XIX^{oq}.

Hanc litteram habet^r Jan verDiedewi^s sone^t.

a r bovengeschreven B. – b de eerste letter gecorrigeerd B. – c Will. C. – d Wendelnesse C. – e Holl. B; Heynn. C. – f ghebruket C. – g Monsterk'ke B. – h st bovengeschreven B; 1320 februari 12. – i goet C. – j bovengeschreven B. – k harhant C. – l Monsterk'ke BC. – m ontbr. C. – n w uit iets anders B. – o desen brief ontbr. C. – p Dordr. BC. – q verbeterd uit XX°, eerst door de schrijfhand en daarna nog eens door een ander C. – r ontbr. C. – s ver Diedewi C. – t hier door andere hand habet aangevuld C.

Oorkonder: Willem van Wendelnesse, ridder

Destinataris: graaf Willem III

Namen:

- *Willem van Wendelnesse, ridder*
- *graaf Willem III*
- *Holland*
- *Henegouwen*
- *het Grote eiland*
- *ambacht van Munsterkerk*
- *Dordrecht*
- *Jan ver Diedewi.*

Trefwoorden:

- [gunst](#)
- [morgen \(landmaat\)](#)
- [verkoop](#)
- [waarborg](#)
- [belofte](#)
- [Vastenavond](#)
- [bode](#)
- [goederen](#)
- [opdracht](#)
- [recht eigendom](#)
- [verwillekeuren](#)
- [gebruik](#)
- [beslag leggen](#)
- [tegenspraak](#)
- [sint Remigiusdag](#)

ZH 29

1319 oktober 3

Dordrecht

Graaf Willem III belooft dat hij degene die het Grote eiland koopt van heer Willem van Wendelnesse, ridder, of van diens borgen, tegen alle aanspraken zal beschermen.

A: Primaire registratie, niet voorhanden.

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 4v, nr. 31 (wrs. 1324 mei 13-sept., naar A).

Opschrift:

Idem.

C: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 6v, nr. 31 (wrs. 1325 aug. 1-1331 juli 23, naar A).

Zie het voorafgaande nr. [ZH 28](#) in het register.

De onderstaande tekst is gebaseerd op afschrift B.

Item hevet mijn here bi siere letter gheven ende gheloeft so wie dat Grote eeland^a voeseyt^b in den andren brief, dat haer Willaem^c van Wildernisse^d ridder te nochtie ghebruket hevet, copt jehens hem of jehens sinen borghen diet haer Willaem^e in die hant set met sinen openen brieve, hem des waren sullen ende daer in houden van alrehande anetale.

In orconde des^f etc. Datum Dordrecht^g feria IIII^a post Bavonis anno XIX°.

[Dienstaantekening:]

Per dominum et dominos Sudensem^h, Symonⁱ de Bentem^j, Gherard^k de Rapehurst^l et alios.

a eenland met de eerste n geëxpungeerd C. – **b** voirseyd C. – **c** Will. BC. – **d** Wildernesse C. – **e** Will. BC. – **f** ontbr. C. – **g** Dordr. BC. – **h** Suden. CB; Zuden. C. – **i** Sy. B; Sy C. – **j** Bentē B; Benth. C. – **k** Gh. BC. – **l** Raporst C.

Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: heer Willem van Wendelnesse, ridder

Namen:

- [graaf Willem III](#)
- [het Grote eiland \(Munsterkerk\)](#)
- [heer Willem van Wendelnesse, ridder](#)
- [Dordrecht](#)

- *bisschop van Zuden*
- *heer Simon van Benthem*
- *heer Gerard van Raaphorst*

Trefwoorden:

- *oorkonde*
- *belofte*
- *gebruik*
- *verkoop*
- *borg*
- *open brief*
- *waarborg*
- *aanspraken*
- *sint Bavendag*

ZH 36

1319 november 30

Graaf Willem III geeft het bedijkte land in Deifel, bij de Riederwaard, in erfpacht uit aan heer Hugo heer van Zottegem, burggraaf van Gent, heer Jan van der Dussen, ridder, Aper uter Mijl, Jan van Almonde en Engebrecht van Wychnich, die dat land bedijkt hebben, met de bepaling dat wanneer het door overstroming verloren gaat, het weer aan de graaf zal komen.

A: Primaire registratie, niet voorhanden.

B: AGH 289 (groot register Zuidholland), f. 6r, nr. 38 (wrs. 1324 mei 13-sept., naar A).

Opschrift:

Huge heere van Sottingen, borchgrave van Ghent, roerende vander Eyffle an Riderwert^a te bediken.

C: AGH 290 (klein register Zuidholland), f. 8v-9r, nr. 38 (wrs. 1325 aug. 1-1331 juli 23, naar A).

In de ondermarge de custode zullen dit voirs. land ende arve.

Editie/regest: Van Mieris, ChHZ II, p. 229.

De onderstaande tekst is gebaseerd op afschrift B.

Wi Willaem grave etc. maken cont allen luden dat har Hughe here van Sottingheen, burchgrave van Ghent, onse neve, jeghens ons vercreghen hevet alsulc lant ende erve als ghelegghen es binnen der Heyffele^b dat es bediket an Riedert waerd^c, also verre alst ons toe behord ende wi ane ons ghedreghen hadden, dat onse rentemeesters plaghen te verhuren, dat havelinghe was ende reet eer^d dat die Heyffele ghedijct was; ende es te weten^e dat har Hughe here van Zottingheem^f voernoemt ende die ghene die de Heyffele met hem ghediket hebben, dats te weten har Jan van der Dussen^g ridder, Aper^h uter Milenⁱ, Jan van Almonde ende Enghebrecht van Wijchnich ende haer erfnamen oft nacomelinger, sullen dit voers. land ende erve^j houden ende ghebruken in allen rechte dat wijt hadden, te enen erfpachte jaerlix te gheven ons jof onsen ghewerden bode III lb. ende X s. Hollandscher^k penninghe jof die waerde daer of, in sente Martijns^l daghe in den winter^m te ghelden. Ende waer dat zake dat land ridende worde, des God verbieden mote, so soude dat land ende erve an ons comen in alsulkerⁿ manieren alst te voren was aerde^o tland^p ghedijct was. Vord hebben wi ghelovet ende gheloven dit voers. goed te waren voer ons, onse nacomelinger ende erfname sonder henigherhande erghelist jeghens elken man diet ane spreken mochte, dat dreghen jeghens den voers. har Hughen here van Zottingheem^q onsen neve ende den ghenen die dat land met hem ghedijct hebben dier voernoemt sien, of haer erfnamen ende nacomelighen.

In orconden etc. Ghegheven op sinte Andries dach anno Domini XIX^{or}.

[Dienstaantekening:]

Per dominos Zudensem^r, Symon^r de Bentem^r, Gerard^v de^w Raephorst^r, Jan de Berghen^v et alios.

a Riderw't B. – **b** verbeterd uit Hoyffele(?) B; Hoyffele C. – **c** Rieder wairt C. – **d** boven de regel toegevoegd B. – **e** te weten door andere hand bovengeschreven C. – **f** Sottinghen C. – **g** de laatste letter gecorrigeerd B. – **h** r verbeterd uit l B. – **i** Milē C. – **j** zullen dit voirseyde land ende erve later in de ondermarge bijgeschreven (door de schrijfhand, die na de notitie van de custode blijkbaar vergeten was deze woorden op het begin van het nieuwe blad te herhalen) C. – **k** Holl. BC. – **l** M'tijns C. – **m** 11 november. – **n** zulker C. – **o** iert C; lees eert. – **p** land C. – **q** Sottinghen C. – **r** verbeterd uit XX° B. – **s** Zude. B; Zuden. C. – **t** Sy C. – **u** Bent. B; Benth. C. – **v** G. BC. – **w** ontbr. B. – **x** Raeph. B; Raph. C. – **y** B'gh. BC.

Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: heer Hugo heer van Zottegem, burggraaf van Gent, heer Jan van der Dussen, ridder, Aper uter Mijl, Jan van Almonde en Engebrecht van Wychnich

Namen:

- graaf Willem III
- heer Hugo heer van Zottegem, burggraaf van Gent
- Deifel
- Riederwaard
- heer Jan van der Dussen, ridder
- Aper uter Mijl
- Jan van Almonde
- Engebrecht van Wychnich
- bisschop van Zuden
- heer Simon van Benthem
- heer Gerard van Raephorst
- Jan van Bergen

Trefwoorden:

- neef
- erf
- bedijken
- rentmeester
- avelinge
- overstroming
- gebruik
- recht
- erfpacht
- gewaarde bode
- sint Maartensdag in de winter
- betaling
- belofte
- vrijwaren
- aanspraken
- sint Andriesdag

ZH 37

1319 december 5

Graaf Willem III neemt een schuld op zich van 43 pond Hollands, rustend op het land Deifel bij de Riederwaard, en verbiedt zijn rentmeesters en boden deze schuld op te eisen, ook niet met de schuldbrief ter zake van de schepenen van Dordrecht.

A: Primaire registratie, niet voorhanden.

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 6r, nr. 39 (wrs. 1324 mei 13-sept., naar A).

Opschrift:

Noch vander Eyffle.

C: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 9r, nr. 39 (wrs. 1325 aug. 1-1331 juli 23, naar A).

Editie/regist: Muller, Reg. Hann., p. 83.

In de oorkonde worden de begunstigde houders van de schuld niet genoemd, maar zij zullen wel dezelfde zijn als degenen die enkele dagen eerder het door hen bedijkt land Deifel van de graaf in erfpacht kregen: heer Hugo heer van Zottegem, burggraaf van Gent, heer Jan van der Dussen, ridder, Aper uter Mijl, Jan van Almonde en Engebrecht van Wychnich (zie het voorafgaande nr. [ZH 36](#)).

De onderstaande tekst is gebaseerd op afschrift B.

Wi Willaem^a grave etc. maken kont allen luden dat wi ene scout ane ons ghenomen hebben van^b XLIII lb. Hollands^c die har Jan van der Dussen onsen rentemeester van Zuutholland^d ghelovede toet^e ere tijt die gheleden es, daer brieve of sien van scepene van Dordrecht^f, welke scout roerde van enen lande dat ghenoecht es die Heyffele, dat ghediket es an Rieddarwaerd^g; waer bi dat wi willen ende verbieden^h allen rentemeesteren ende allen boden van onsen wegghen dese voers. scout te mane of mitten voers. scepenen brieve van Dordrechtⁱ te werken, et ten ware dat wi te rade worden dat wijt selve vermanen wouden.

In orkonde desen brieve^j etc. Ghegheven op sinte Niclays^k avond int jaer van XIX^l.

[Dienstaantekening:]

Per predictos^l.

a Will. C. – **b** door andere hand bovengeschreven C. – **c** Holl. BC. – **d** Zuutholl. B; Zuytholl. C. – **e** de eerste letter vanwege een correctie (uit v) onleesbaar B. – **f** Dordr. BC. – **g** Ried'waert C. – **h** ombieden C. – **i** Dordr. BC. – **j** desen brieve ontbr. C. – **k** Nyklaes C. – **l** namelijk die genoemd bij het voorafgaande nr. [ZH 36](#): de bisschop van Zuden, Simon van Benthem, Gerard van Raaphorst, Jan van Bergen 'en anderen'.

Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: ws. heer Hugo heer van Zottegem, burggraaf van Gent, heer Jan van der Dussen, ridder, Aper uter Mijl, Jan van Almonde en Engebrecht van Wychnich

Namen:

- [graaf Willem III](#)
- [heer Hugo heer van Zottegem, burggraaf van Gent](#)
- [heer Jan van der Dussen, ridder, rentmeester van Zuidholland](#)
- [Aper uter Mijl](#)
- [Jan van Almonde](#)
- [Engebrecht van Wychnich](#)
- [Dordrecht](#)
- [Deifel](#)
- [Riederwaard](#)
- [bisschop van Zuden](#)
- [Simon van Benthem](#)
- [Gerard van Raaphorst](#)
- [Jan van Bergen](#)

Trefwoorden:

- *schuld*
 - *borg*
 - *oorkonde*
 - *schepen*
 - *bedijken*
 - *mandaat*
 - *bode*
 - *eis*
 - *sint Nicolaasdag*
-

ZH 113

1322 augustus 1

Den Haag

Jan van der Dussen, ridder, schenkt zijn echtgenote vrouw Agnes en de toekomstige kinderen uit hun huwelijk een lijftocht van 150 pond Hollands per jaar uit zijn tiende te Nieuwerkerk aan de Alm; de oorkonde wordt medebezegeld door de borgen Jan van Drongelen, Jacob Neve, Jan Brievonc en Hendrik Marienz. alsmede door de overborg graaf Willem III.

A: Primaire registratie, niet voorhanden.

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 21v-22r, nr. 112 (wrs. 1325 aug. 1-1331 juli 23, naar A).

Opschrift:

Jan vander Dussen ridder.

C: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 27v-28r, nr. 113 (wrs. 1333 okt. 15-dec. 2, naar A).

Editie/regest: Van Mieris, ChHZ II, p. 296-297.

Cf. nr. [ZH 119](#).

De onderstaande tekst is gebaseerd op afschrift B.

Allen den ghenen die desen brief zullen zien jof horen lesen, ic Jan van der Dussen ridder, saluyt ende kennessen der waerheyt. Ic make cond ende kenlic allen luden dat ic gheloft hebbe ende gheloven in^a goeden trouwen veren Angheniesen^b minen wive te maken tote hare lijftochte anderhalf hondert pond Hollands^c sjaers, op hore ende op onse kindren tecomen die wi teghader hebben zullen; ende waer dat zake dat ic^d storve sonder kindre van hoir te hebben, zo zalt hair bliven tolt hare lijftochte die helft van anderhalf hondert pond^e Hollands sjaers ende uyt varen met hare tucht ende met hare medeghave sonder scout, ende die ander helfte die zal op minen erfnamen comen. Ende dese anderhalf hondert pond Hollands sjaers die bewise ic hair jaerlix intenemen op ene tiende die ic hebbe ter Niewer kerken op die Halme in sButs ambocht van der Eme, die ic houde van den here van Hoirne; ende ghebrake yet an desen tiende voerseyd dat si niet soe goed en ware als anderhalf honderd pond Hollands sjaers, zo ghelove ic hair dat wel te veldoene van anders minen liene goede dat ic hebbe, waer dat ghelegghen es, ende in zekeren stede te bewisen binnen jaers. Ende waer enich ghebreck an mi dat dat ic niet en voldede als voerscreven es, zo bidde ic Jan van Dronghele minen broeder, Jacob Neve, Jan Briefhonc^f ende^g Heynric^h Marien zone dat si mine borghen willen wesen ende met mi desen brief bezegghen, ende bidde minen lieven ende gherechten here mijn here die grave van Henegouwenⁱ, van Holland^j dat hi een over borghe wesen wille ende^k desen brief bezegghen^l met mi^m ende met minen borghen voernoemd alsoe een over borghe.

Ende wi Jan van Dronghele, Jacob Neve, Jan Briefhonc ende Heynric Marien zone maken cond ende kenlic allen luden dat wi omme bede willen ende versoec sheren van der Dussen zine borghen woerdenⁿ zien tieghens veren Angheniesen^o sinen wive van^p alsulker belofte^q als

hi hair belovet hevet alst hierboven gescreven^e es; ende waer an ons enich ghebrecht^s dat wi dese voirseyde lijftocht niet en helden alse voerscreven es, so gheloven wi elc van ons voirnomd in tevaren^r legghen te Delf op onsen coste, so wanneer dat dat ons veren Angheniesen^u jof Florens van der Bouchorst^v hair broeder jof hair ghewaerde bode vermanen zal, jof tesendenne voer mi Jan^w van der Dussen binnen der poirten van Delf twee knapen in mine stede, ende elc van ons die borghen enen^x knape die te Delf^r bliven zullen op onsen coste ende niet van dane en zullen sceyden voir dat wi veren Angheniesen^r voirscreven^a jof haren ghewaerden bode al voldaan hebben alsulc ghebrec^b als si an ons hebben zoude. Ende wi Willaem^r grave van Henegouwen^d, van Holland^e, van Zeeland^r ende here van Vriesland^g, omme bede ende versoeke die hair Jan van der Dussen an ons ghedaen hevet een over borghe woerden^h zien alse van der belofte voers. te voldoen ende te volcomen, waer enich ghebrec an heren Janne van der Dussen ende an sinen borghen voerscreven. Ende ic Jan van der Dussen voernoemd^r ghelove in goeden trouwen allen minen borghen voerscreven scadeloes te houdene ende te quiten op al mijn goed, waer dat ghelegghen es.

Voird waer dat zake dat vere Angheniese^r mijn wijf voir mi storve sonder kinder van mi te hebben, zulke medeghave ende goed als ic met hair ghenomen hebbe des zouden wi weder gheven onsen lieven here den grave voernoemd twee hondert pond Hollands, ende Florens van der Bouchorst^k zouden wi weder gheven jof sinen erfnamen drie hondert pond Hollands, ende sonder scout; sonder erghenlist.

Ende omme dat wi willen dat alle dese voerseyde Voerwaerden^r ende zake^m vast ende ghestade bliven ende wel ende ghetrouwelikeⁿ ghehouden, hebben wi Jan van der Dussen^r ridder, Jan van Dronghelen^r, Jacob Neve, Jan Briefhonc ende Heynric Marien sone alse borghen met ghesamenderhand ende onghesceyden desen brief bezeghelt met onsen zegghen; ende wi Willaem^r grave van Henegouwen^r voernoemd hebben als een over borghe desen brief met hem ende met sinen borghen voerscreven bezeghelt met onsen zeghele, in kennessen der dinc voerseyd. Ghedaen in die Haghe op sinte Pieters dach inghende^s oiste int jaer ons Heren dusent drie hondert twee ende twintich.

a met C. – **b** Aggheniezen C. – **c** Holl., hierna steeds zo verkort BC. – **d** boven de regel toegevoegd BC (in B door andere hand). – **e** ontbr. B. – **f** Briefonc C. – **g** ontbr. C. – **h** y uit n en i uit e B. – **i** Heneg. B; Heyn. C. – **j** Holl. BC. – **k** verbeterd uit van C. – **l** b verbeterd uit z B. – **m** i uit e B. – **n** worden C. – **o** verbeterd uit Adelissen B. – **p** gecorrigeerd B; in C. – **q** beboefte B. – **r** brescreven C. – **s** ghebrec C. – **t** varen gecorrigeerd B. – **u** Angheniese C. – **v** Bonchorst C. – **w** Janne C. – **x** verbeterd uit de abbreviatuur van ende B. – **y** teDelf, de woorden gescheiden door een verticale streep B. – **z** Anghenizen C. – **a'** voir verbeterd uit ver B. – **b'** ghebrecht met de laatste twee letters doorgestreept B. – **c'** Will. BC. – **d'** Heneg. BC. – **e'** Holl. BC. – **f'** Zeel. C. – **g'** Vrizel. C. – **h'** worden C. – **i'** voirsch. C. – **j'** Anghenize C. – **k'** Bouchorts B; Bonchorst C. – **l'** voerwaerden met de tweede e geëxpungeerd B. – **m'** hier zeke, tussen twee punten B. – **n'** trouwelike C. – **o'** de tweede s gecorrigeerd B. – **p'** de r bovengeschreven B. – **q'** Will. BC. – **r'** Heneg. BC. – **s'** in ghende B; tangaende C.

Oorkonder: Jan van der Dussen ridder

Destinataris: vrouw Agnes, echtgenote van Jan van der Dussen

Namen:

- Jan van der Dussen ridder
- vrouw Agnes, echtgenote van Jan van der Dussen
- Nieuwerkerk aan de Alm
- ambacht van Bot van der Eem
- heer van Horn
- Jan van Drongelen, broer van Jan van der Dussen
- Jacob Neve
- Jan Brievonc
- Hendrik Marienz.

- *graaf Willem III*
- *Henegouwen*
- *Holland*
- *Zeeland*
- *Friesland*
- *Delft*
- *Floris van der Boekhorst, broer van vrouw Agneta*
- *Den Haag*

Trefwoorden:

- *belofte*
- *lijftocht*
- *medegave*
- *schuld*
- *erfgenaam*
- *tiende*
- *leengoed*
- *borg*
- *medebezegeling*
- *overborg*
- *verzoek*
- *inliggen*
- *onkosten*
- *gewaarde bode*
- *knaap*
- *betaling*
- *vrijwaren*
- *vrouw*
- *gezamenlijk*
- *medebezegeling*
- *sint Pietersdag in augustus*

ZH 119

1322 augustus 28

Geertruidenberg

Graaf Willem III beleent heer Jan van der Dussen, ridder, met een jaarrente van 20 pond Hollands uit al zijn buitendijkse landen rond Arnoudswaard, in plaats van de hem bij diens huwelijk beloofde 200 pond Hollands ineens; voorts regelt hij de vererving van dit leen.

A: Primaire registratie, niet voorhanden.

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 23r-23v, nr. 118 (wrs. 1325 aug. 1-1331 juli 23, naar A).

Opschrift:

Here Jan vander Dussen.

C: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 29v, nr. 119 (wrs. 1333 okt. 15-dec. 2, naar A).

Editie/regist: Van Mieris, ChHZ II, p. 301.

Cf. nr. [ZH 113](#).

De onderstaande tekst is gebaseerd op afschrift B.

Wi Willaem^a grave van^b Henegouwen^c, van Holland^d etc. maken cond etc. dat wi haren Janne van der^e Dussen, ridder^f, ghegheven hebben ende gheven voir die twee hondert pond Hollands^g ^h die wi hem gheloveden in huwelike met veren Agniesen sinen wive, onser nichten,

twintich pond Hollands' sjaers, die wi hem jaerlix bewisen intenemen in allen onsen uytlanden die' ghelegghen sien omtrent Harnouts waert^t, te sinte Baven daghen' alle jaren. Ende dese twintich pond renten voerseyd so heeft hair Jan van der Dussen van ons ontfanghen te liene, ane te comene op sine kindre die hi hebben zal bi veren Anghenisen^m sinen wive, zijdⁿ zone jof dochter; ende waer dat zake dat hair Jan van der Dussen storve sonder kind te hebben bi veren Anghniesen^o sinen wive voerseyd, so zal dese voerseyde rente comen op die ghene daer si metten rechte sculdich es te comen; ende storve^p vere Angniese^q onse nichte voerseyd sonder kint te hebben bi haren Janne van der Dussen, so zal die rente voers. an ons comen, zonder argenlist.

In oirkonde etc. Ghegheven tote sinte Gheerden berghe des zaterdaghes na sinte ' Bartholomeus^s dach int jaer ons Heren M CCC^o twie ende twintich.

[Dienstaantekening:]

Per dominum Zudensem^t, " Benthem^v, Iohannem^w de Pollanen^x et alios.

A Will. BC. – b hier en hierna letters verdwenen in een verticale vouw in het perkament, alsmede vanwege slijtage op de vouwrand B. – c Heneg. BC. – d Holl. B; van Holland ontbr. C. – e bovengeschreven C. – f ontbr. C. – g Holl. BC. – h hier sjaers, doorgestreep BC, ook nog uitgeveegd C. – i Holl. BC. – j uytlandendie, de woorden gescheiden door een verticale streep B. – k Harnouts waerd C. – l 1 oktober. – m Angheniesen C. – n sien C. – o Agniesen C. – p boven de e een uitgekrabde afkortingsstreep B. – q Agnieze C. – r hier ghe, doorgestreep B. – s B'tholomeus C. – t Zuden. B; Zudn. C. – u hier Symonem de C. – v Benth. BC. – w Io B; Io. C. – x Pol. C.

Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: heer Jan van der Dussen, ridder

Namen:

- *graaf Willem III*
- *Henegouwen*
- *Holland*
- *heer Jan van der Dussen, ridder*
- *vrouw Agnes, echtgenote van Jan van der Dussen*
- *Arnoudswaard*
- *Geertruidenberg*
- *bisschop van Zuden*
- *Simon van Benthem*
- *Jan van Polanen*

Trefwoorden:

- *schenking*
- *belofte*
- *huwelijk*
- *nicht*
- *buitendijks*
- *sint Bavendag*
- *belening*
- *leen*
- *vererving*
- *jaarrente*
- *vrouw*
- *sint Bartholomeusdag*

ZH 148

1323 oktober 20

Middelburg

Graaf Willem III schenkt Pouwels van Strijen, zijn poorter van Dordrecht, 7 morgen land tussen de ambachten Arnoudswaard en Hakenisse in vrij eigendom.

A: Primaire registratie, niet voorhanden.

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 28v, nr. 144 (wrs. 1325 aug. 1-1331 juli 23, naar A).

Opschrift:

Pouwels van Striene.

C: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 35v-36r, nr. 148 (wrs. 1333 okt. 15-dec. 2, naar A).

Editie/regest: Muller, Reg. Hann., p. 121.

Vgl. de in het register voorafgaande oorkonde nr. [ZH 147](#).

De onderstaande tekst is gebaseerd op afschrift B.

Wi Willaem^a grave etc. maken cond etc. dat wi Pouwels van Striene^b, onsen poirter van Dordrecht^c, om menighen dienst die hi ons ghedaen hevet ende noch doen zal hebben ghegheven ende gheven mid desen brieve onse zeven morghen lands die ^d gheleghen zien tuyschen den ambocht Harnaerswairt^e an die ene zide ende den ambocht van Hakenisse andie ander zide tote sinen vrien eyghen, sinen vrien wille mede te doene ghelike anders sinen goede dat hi in onsen lande heeft, onverzeyd van ^f ons of van yemand van onsen wegghen; ende wi warensen hem in allen manieren als voirscreven is mid desen openen brieve bezeghelt mid onsen zeghel.

Ghegheven in Middelburch^g des donresdaghes na sente Lucas dach int jaer XXIII°.

A Will. C. – b Strien C. – c Dordr. BC. – d hier die herhaald B. – e Harnairswairt, de tweede r bovengeschreven C. – f hier yemand, doorgestreept B. – g Midd. BC.

Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: Pouwels van Strijen, poorter van Dordrecht

Namen:

- [graaf Willem III](#)
- [Pouwels van Strijen, poorter van Dordrecht](#)
- [ambacht Arnoudswaard](#)
- [ambacht van Hakenisse](#)

Trefwoorden:

- [dienst](#)
- [schenking](#)
- [oorkonde](#)
- [morgen \(landmaat\)](#)
- [belending](#)
- [vrij eigendom](#)
- [goederen](#)
- [aanspraken](#)
- [waarborg](#)
- [open brief](#)
- [sint Lucasdag](#)

ZH 151

1323 december 21

Dordrecht

Graaf Willem III begeeft aan de clericus Nicolaas, zoon van Wouter genaamd Ketelaar, de kerk van Arnoudswaard, die is vrijgekomen door de dood van heer Godfried, de laatste pastoor.

A: Primaire registratie, niet voorhanden.

B: AGH 289 (groot register Zuidholland), f. 28v, nr. 146 (wrs. 1325 aug. 1-1331 juli 23, naar A).

Opschrift:

Ecclesia de Arntswaird^a.

C: AGH 290 (klein register Zuidholland), f. 36r, nr. 151 (wrs. 1333 okt. 15-dec. 2, naar A).

Opschrift:

Aengaende de collacie vander kercken van Aernts waert.

Editie/regest: Muller, Reg. Hann., p. 123.

De onderstaande tekst is gebaseerd op afschrift B.

Willelmus^b comes Haynnonie^c etc. universis presentia visuris vel auditoris, salutem cum noticia veritatis. Noverint universi quod nos ecclesiam parrochiam de Arntsward, Traiectensis^d dyocesis, nunc vacantem per mortem domini Godefridi novissimi rectoris eiusdem, et ad nostram collationem spectantem, discreto viro Nicholao f.^e Walteriⁱ dicti Ketelare^g, clerico, pure et simpliciter propter Deum contulimus et conferimus per^h presentes, rogantes cum ipso et pro ipso discretum virumⁱ dominum archidiaconum loci eiusdem ut eidem Nicholao curam animarum et custodiam reliquiarum ecclesie predicte committere dignetur cum sollempnitatibus ad hec debitis et consuetis.

In cuius rei testimonium etc. Datum apud Dordracumⁱ in die beati Thome apostoli anno Domini M^o CCC^o vicesimo tercio.

A de d onduidelijk, en mogelijk gevolgd door een afkortingsteken B. – b Will's BC. – c Haynn. BC. – d Traiecten. BC. – e filio C. – f Walt'i BC. – g de eerste e onzeker vanwege een correctie B; dicti Ketelare ontbr. C. – h na de p een n, geëxpungeerd C. – i verbeterd uit discreto viro B. – j Dordr. BC.

Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: clericus Nicolaas, zoon van Wouter genaamd Ketelaar

Namen:

- *graaf Willem III*
- *Henegouwen*
- *Arnoudswaard*
- *diocees Utrecht*
- *heer Godfried, pastoor van Arnoudswaard*
- *clericus Nicolaas, zoon van Wouter genaamd Ketelaar*
- *Dordrecht*

Trefwoorden:

- *parochiekerk*
- *collatie*
- *begeving*
- *verzoek*
- *aartsdiaken*
- *zielszorg*
- *reliëf*
- *plechtigheid*
- *sint Thomasdag*

ZH 194

1325 oktober 17

Den Haag

Jan bisschop van Utrecht, Jacob bisschop van Zuden, Nicolaas abt van Middelburg en twintig met name genoemde ridders verklaren dat zij, na het horen van de schepenen van Dordrecht enerzijds en van die van Delft, Leiden, Haarlem, Alkmaar, Gouda, Schoonhoven, Akersloot, Uitgeest en Wormer anderzijds betreffende de handhaving van het Dordtse stapelrecht, waarbij ook de handvesten terzake zijn getoond, na overleg met de aanwezige grafelijke leenmannen aan graaf Willem III adviseren dat hij in deze kwestie de oudere handvesten voorrang geeft boven de jongere.

A: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 45r-45v, nr. 194 (primaire registratie).

Opschrift:

Aengaende de stapel Tordrecht.

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 36v, nr. 189 (wrs. vóór 1334 juni 10, naar A).

Opschrift:

Dordrecht^a.

In de marge, door andere hand: Zegghen vanden stapel.

Editie/regest: Van Mieris, *ChHZ II*, p. 364. – Berkelbach van der Sprenkel, *Regesten*, p. 268-269, nr. 673.

Vgl. nrs. [ZH 218](#) en 230.

Wi Jan bi der ghenade Goids bisscop van Utrecht, Jacob bi der selver ghenade bisscop van Zuden, Niclays^b bi der ghenade Goids abt van Middelburch, Gheraerd^c here van Vorne^d, burchgrave van Zeeland^e, Guye van Vlaendren here van Putthe, Pieter here van der Lecke, Ghisebrecht here van Yselsteyne^f, Jan van Cruninghe, Hugheman van Zevenberghen^g, Steven van Niewenvelde, Arnt^h van Yselsteyneⁱ, Jan van der Dussen, Daniel van der Merweden^j, Otte van Asperen^k, Willaem^l van Wijfliet, Clays van der Merwede^m, Harparen van Rieden, Costijn van Renesse, Clays van Cats, Clays Kerving van Reymerswaleⁿ, Dieric^o Bokel^p, Jacob van Moerdrecht ende Jacob van Scobben, riddersen, maken kond allen luden dat wi daer over waren daer^q die scepene van der stede^r van Dordrecht^s op die ene side ende die scepene van Holland^t uten steden alse van Delf, Leyden, Haerlem^u, Alkemair^v, Goude^w ende Scoenhoven, Akersloet, Uytgheest ende Wormer^x op die ander side hore hant vesten togheden voir ener edelen moghenden man ..onsen^y lieven here, heren Willame^z grave van Heynnegouwen^{a'} etc., alse om dien twy die si onderlinghe hadden om den stapel tote Dordrecht^{b'} te houdene; ende op die handvesten hoerden wi horer beyder woerde ende weder woerde voir den grave voirs. Ende want ons die grave voirs. bat ende vermaende bi der trouwe die wi Gode ende hem sculdich waren dat wi hem rieden dat beste, ende wat hi na horer^{c'} beyder handvesten ende na harer beyder woerde ende wederwoerde sculdich waer te doene, soe hebben wi ons met goider voirsienichede besproken met allen des graven trouwen^{d'} mannen vors., riddersen ende knapen ghemeenlike die daer waren, ende met hem over ene ghedraghen dat wi den grave voirs. gheraden hebben na onser wetentheden ende raden dat hi emmer die outste hantvesten houde die roeren van zinen ouders ende van hem, ende houden doe elke alsoe als^{e'} zi spreket na haren date; ende na der maninghe voirscreven soe houden wi dit voirscreven over recht.

In orkonde desen brieve bezeghelt met onsen zeghelen. Ghegheven in die Haghe des donresdaghes op sinte Lucas avond int jaer ons Heren M^oCCC^o XXV°.

^f Ista littera est sub Enghelberto^g.

a Dordr. B. – **b** Nyclais B. – **c** Gher. A. – **d** Voirne B. – **e** Zeell. A; Zeeland B. – **f** Yselst. A. – **g** Zevenb'ghen A. – **h** Aernt B. – **i** Yselst. A. – **j** M'weden A; Meerweden B. – **k** Asp'en B. – **l** Will. A. – **m** M'wede A. – **n** Reym'swale A. – **o** Dier. A. – **p** Bo kel; hier en hierna om gaten in het perkament heen geschreven B. – **q** de laatste letter gecorrigeerd, mogelijk tot t (is dat bedoeld?) A. – **r** vander stede door vijftiende-eeuwse hand boven de regel toegevoegd B. – **s** Dordr. A. – **t** Holl. A. – **u** Hairlem B. – **v** Alkemare B. – **w** Ghoude B. – **x** W'mer A; Wermer B. – **y** digniteitspunten ontbr. B. – **z** Will. A. – **a'** Heynn. A; Heneg. B. – **b'** Dordr. A. – **c'** hore B. – **d'** boven de regel toegevoegd A. – **e'** boven de regel toegevoegd A. – **f'** het volgende door andere hand A. – **g'** Enghelb'to A; Enghelbarto B.

Oorkonder: Jan bisschop van Utrecht, Jacob bisschop van Zuden, Nicolaas abt van Middelburg en negentien ridders

Destinataris: graaf Willem III

Namen:

- *Jan bisschop van Utrecht*
- *Jacob bisschop van Zuden*
- *Nicolaas abt van Middelburg*
- *Gerard heer van Voorne, burggraaf van Zeeland, ridder*
- *Gwijde van Vlaanderen, heer van Putten, ridder*
- *Pieter heer van der Lek, ridder*
- *Gijsbrecht heer van IJsselstein, ridder*
- *Jan van Kruiningen, ridder*
- *Hugeman van Zevenbergen, ridder*
- *Steven van Nieuwenvelde, ridder*
- *Arnoud van IJsselstein, ridder*
- *Jan van der Dussen, ridder*
- *Daniel van der Merwede, ridder*
- *Otto van Asperen, ridder*
- *Willem van Wijtvliet, ridder*
- *Nicolaas van der Merwede, ridder*
- *Harbaren van Riede, ridder*
- *Costijn van Renesse, ridder*
- *Nicolaas van Kats, ridder*
- *Nicolaas Kervink van Reimerswaal, ridder*
- *Dirk Bokel, ridder*
- *Jacob van Moordrecht, ridder*
- *Jacob van Schobben, ridder*
- *Dordrecht*
- *Holland*
- *Delft*
- *Leiden*
- *Haarlem*
- *Alkmaar*
- *Gouda*
- *Schoonhoven*
- *Akersloot*
- *Uitgeest*
- *Wormer*
- *graaf Willem III*
- *Henegouwen*
- *Den Haag*

Trefwoorden:

- *schepen*
- *stad*

- [handvest](#)
 - [twist](#)
 - [stapel](#)
 - [verzoek](#)
 - [trouw](#)
 - [raad](#)
 - [leenman](#)
 - [knaap](#)
 - [recht](#)
 - [sint Lucasdag](#)
-

ZH 199

1325 november 25

Middelburg

Graaf Willem III belooft dat hij de twaalf met name genoemde mannen die voor hem borg zijn geworden voor de 2.200 pond Tournois die hij heer Wouter Bau, wisselaar te Mechelen, schuldig is, schadeloos zal houden.

A: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 46v, nr. 199 (primaire registratie).

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 37v-38r, nr. 193 (wrs. vóór 1334 juni 10, naar A).

Opschrift:

Idem.^a

Editie/regest: Muller, *Reg. Hann.*, p. 145.

Vgl. de in het register voorafgaande nrs. [ZH 197](#) en 198.

Wi Willem^b grave^c etc. maken cont allen luden^d. Want onse lieve ende ghetrouwe here Jan van Heynegouwen^e, here van Byaumont, onse lieve broder, here Gheraerd^f van Pottes, haer Daniel van der Merewede^g, here Jan van der Dussen, here Jan van Steenvoerden^h, haer Arntⁱ van Gronevelt^j, ridderen, Daniel van der Merewede^k, Willem^l onse camerleng, Mathijs Reynghe^m f., Gillijsⁿ Boudwijns^o sone, Jan Heynrix^p sone ende Jan ser Gillijs^q sone, knapen, onse borghen gheworden sijn jeghens haren Wouter Bau wisselaar van Macheline^r, onsen trouwen knape, alse voer twee ende twintich hondert pond Tornoyse^s, den ouden groten coninx Tornoyse^t of drie Enghelse^u van Engheland^v over zestien penninghe gherekent jof payment dat daer jeghens alsoe goit es, te betalen heren Wouter voers. jof sinen erfnamen jof den zekeren bode die den brief brenghet die si beseghelt hebben onse borghe vorscreven van sente Martijns^w messe^x die nu leste leden es over twee jare naest comende jof binnen viertien nachten daer nae naest comende ombegrepen; jof betaelden wi up die tijt niet, zoe zoude hare Jan onse broder jof twee ridders vor hem, ende elc ridder vorscreven jof twee wel gheboren knapen vor hem, jof elc knaep vorscreven jof een wel gheboren knaep voer^y hem, in comen te Machelen^z sonder vermaninghe, ende daer te leesten up onsen cost ter tijt toe dat heren Wouter vorseyt van den vorscreven ghelde ende cost dier up ghinghe voldae ware, alsoe alse die brief houd die onse borghe vorscreven met ons daer of beseghelt hebben. Zoe hebben wi onse borghen vorscreven ghemenelike ende elken besonder van desen ghelde vorscreven, ende van allen cost ende scade die hem daer of comen mach, ghelovet ende gheloven met desen brieve scadeloes te quiten.

In orconde etc. Ghegheven in Middelburch^a up sente Katerinen^b dach int jaer ons Heren M CCC XXV^c.

[Dienstaantekening:]

Per Willaem^c camerlinc.

A namelijk heer Wouter Bau, genoemd in het opschrift van nr. [ZH 197](#). – **b** Willaem B. – **c** hier van Heneg. B. – **d** etc. i.p.v. allen luden B. – **e** Heyn. A; Heneg. B. – **f** Gher. A. – **g** Me'wede A; Meerwede B. – **h** Stienvoirde B. – **I** Aernt B. – **j** Groenevelt B. – **k** Me'wede A; Meerwede B. – **l** Willaem B. – **m** Reyngh's A; Renghers B. – **n** ill. A. – **o** Boudw. A; Boudijns B. – **p** Heynr. A – **q** Gill. A. – **r** Machele B. – **s** Tor. A. – **t** Tor. AB. – **u** Enghelsche B. – **v** Enghel. A; Enghe land B. – **w** M'tijns A; Maertijns B. – **x** 11 november. – **y** de laatste letter vrijwel onleesbaar door slijtage van de inkt A. – **z** Machelem A. – **a'** Midd. A. – **b'** Kat'inen AB. – **c'** Will. A; Will'm B.

Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: heer Jan van Henegouwen heer van Beaumont, heer Gerard van Pottes, heer Daniel van der Merwede, heer Jan van der Dussen, heer Jan van Steenvoorde, heer Arnoud van Groeneveld, ridders, Daniel van der Merwede, Willem kamerling, Mathijs Rengersz., Gillis Boudewijnsz., Jan Hendriksz. en Jan heer Gillisz., knapen

Namen:

- [graaf Willem III](#)
- [Henegouwen](#)
- [heer Jan van Henegouwen, heer van Beaumont, ridder](#)
- [heer Gerard van Pottes, ridder](#)
- [heer Daniel van der Merwede, ridder](#)
- [heer Jan van der Dussen, ridder](#)
- [heer Jan van Steenvoorde, ridder](#)
- [heer Arnoud van Groeneveld, ridder](#)
- [Daniel van der Merwede, knaap](#)
- [Willem \(van Duivenvoorde\) kamerling, knaap](#)
- [Mathijs Rengersz., knaap](#)
- [Gillis Boudewijnsz., knaap](#)
- [Jan Hendriksz. knaap](#)
- [Jan heer Gillisz., knaap](#)
- [heer Wouter Bau, wisselaar te Mechelen, knaap](#)
- [Mechelen](#)
- [Middelburg](#)

Trefwoorden:

- [borg](#)
- [betaling](#)
- [bode](#)
- [oorkonde](#)
- [sint Maartensdag in de winter](#)
- [aanmaning](#)
- [leistung](#)
- [onkosten](#)
- [medebezegeling](#)
- [schade](#)
- [belofte](#)
- [schadeloos](#)
- [sint Catharinadag](#)

ZH 238

1326 september 2

Geertruidenberg

Graaf Willem III geeft Jan van der Dussen toestemming in al diens ambachten in Zuidholland Jan uter Spike aan te stellen als gewaarde rechter.

A: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 52r, nr. 236 (primaire registratie).

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 43r, nr. 230 (wrs. vóór 1334 juni 10, naar A).

Opschrift:

Jan vander Dusse.

Een streep door het begin van de tekst.

Wi Willaem^a grave van Heneghouwen^b etc. maken cont etc. dat wi Jan^c van der Dussen oerlof ende macht ghegheven hebben te settene Jan^d uter Spike ghewaerd rechter te wesen over alle in zinen ambochte die hi legghende heeft in den hof van Zuitholland^e. Dit zal gheduren toit onsen^f weder zegghen jof te Jans voirs.; zonder arghenlist.

Ghegheven toit Zinte^g Gheerdenberghe^h des dinxendaghes na zinte Jans dach uyt gaende oeist int jaer ons Heren M^o CCC^o zes ende twintich.

[Dienstaantekening:]

Per Willaemⁱ camerlinc.

A Will. AB. – b Henegh. A; Heneg. B. – c Janne B. – d Janne B. – e Zuitholl. A; Zuytholland B. – f tonsen i.p.v. toit onsen B. – g Zente B. – h Gheerden berghe B. – I Will. A; Will'm B.

Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: Jan van der Dussen

Namen:

- [graaf Willem III](#)
- [Jan van der Dussen](#)
- [Jan uter Spike](#)
- [hof van Zuidholland](#)
- [Geertruidenberg](#)
- [Willem \(van Duivenvoorde\) kamerling](#)

Trefwoorden:

- [toestemming](#)
- [gewaarde rechter](#)
- [ambacht](#)
- [sint Jansdag te uitgaande augustus](#)

ZH 320

1329 mei 17

Geertruidenberg

Graaf Willem III bevestigt dat met zijn toestemming Jan van der Dussen, knaap, verschillende grafelijke leengoederen in Arnoudswaard als lijftocht heeft geschonken aan diens echtgenote jonkvrouw Baarte, dochter van Arnoud van den Dorp; voorts regelt hij de vererving van de lijftocht.

A: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 62v, nr. 316 (primaire registratie).

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 50v, nr. 312 (wrs. vóór 1334 juni 10, naar A).

Opschrift:

Joncfrou Beatrijs Airnt dochter van Dorpe, ^a Jans vander Dussens wijf.

Editie/regest: Muller, Reg. Hann., p. 178.

Wi Willaem^b grave van Heynegouwen^c etc. maken cond allen luden^d dat Jan van der Dussen, onse trouwe knape, voir ons quam in der jeghen woirdichede van onsen mannen ende maecte bi onsen wille ende mit onser hand joncfrou Bairten Arnouds dochter van der Dorp^e, sinen wive, toit haire lijftocht alsulc goid als^f hi van ons houd, dat hier na volghet: in den ersten een stuc lands legghende in Arndswairt^g datmen hiet den Groeten^h Polre, ende houd omtrent XXII morghen lands; item dat vere in Arnds wairdⁱ; item die viskerie in Arndswaird^j op die Mase^k; item in Jans ambocht voirs. tote Mulkerke I stuc lands dair Heyne Penning nu op wonet, leghende tuysken Jans kinder land van Malland ane der ^l ere syde ende Lisebet^m Staten ane der ander side, ende hout omtrent elf morghen lands met werve ende huysinghe diere op staen; item die gruyte tote Muylkerke; item dat ambocht vanⁿ Arndswairt^o; in der manieren, ware dat si enen erfsonne hadde bi Janne voirs. na siere doet, so soude die sone dat ambocht volghen ende houden van ons, ende haire lijftochte also vele dair of minderen. Ende in deser lijftocht zo zullen wi joncfrou Bairten voirscreven houden doen ende ghewairen na den rechte ende coustume van onsen lande.

In oirkonde etc. Ghegheven te Sente Gherdenberghe^p des woensdaghes na sente Servaes^q dach int jaer ons Heren M^o CCC^o XXIX°.

A het vervolg van het opschrift door andere hand B. – **b** Will. AB. – **c** Heynn. A; Heneg. B. – **d** etc. i.p.v. allen luden B. – **e** den Dorpe B. – **f** al A. – **g** de eerste r bovengeschreven A; Arnds wairt B. – **h** Groten B. – **i** Arnds wairt B. – **j** Arnds waird B. – **k** Maze B. – **l** hier Muylkerke, doorgestreep A. – **m** Lizebetten B. – **n** v tussengeschreven A. – **o** Arndw't, de d onzeker (correctie uit e?) A; Arnds wairt B. – **p** Gh'denb'ghe A; Zente Gheerden berghe B. – **q** S'vaes A.

Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: Jan van der Dussen, knaap, en zijn echtgenote jonkvrouw Baarte, dochter van Arnoud van den Dorp

Namen:

- *graaf Willem III*
- *Henegouwen*
- *Jan van der Dussen, knaap*
- *jonkvrouw Baarte, dochter van Arnoud van den Dorp, echtgenote van Jan van der Dussen*
- *Arnoudswaard*
- *Grote polder*
- *Maas*
- *Muilkerk*
- *Hein Penning*
- *Jan van Malland*
- *Elizabeth State*
- *Geertruidenberg*

Trefwoorden:

- *leenman*
- *getuige*
- *toestemming*
- *lijftocht*
- *goederen*
- *morgen (landmaat)*
- *veer*
- *visserij*
- *ambacht*
- *woning*
- *belending*

- [werf](#)
- [huis](#)
- [gruit](#)
- [erfgenaam](#)
- [waarborg](#)
- [recht](#)
- [gewoonte](#)
- [vrouw](#)
- [sint Servaasdag](#)

ZH 335

1329 augustus 6

Woudrichem

Graaf Willem III schenkt heer Willem, graaf van Gulik, die getrouwd is met zijn dochter Johanna, een aantal nader omschreven inkomsten en pachtgoederen in Zuidholland ter waarde van 1000 pond Tournois per jaar, in mindering op de medegave die hem in het huwelijksverdrag was beloofd.

A: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 63v-64r, nr. 331 (primaire registratie).

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 51v, nr. 327 (wrs. vóór 1334 juni 10, naar A).

Opschrift:

Grave Willem van Gulijc.

In de marge een kruisje.

Editie/regist: Van Mieris, *ChHZ II*, p. 484.

Cf nr. [ZH 334](#).

Wi Willaem^a grave van Heynnegouwen^b, van Holland^c, van Zeeland ende here van Vriesland^d maken cond allen luden dat wi enen hoghen man ende moghende, onsen lieven sone^e heren Willame^f grave van Ghulijc, in ofslaghe van sulker medeghave ende bewisinghen als wi him beloift^g hadden in huweliken goide met veren Janne sinen wive, onser dochter, bewijst hebben ene^h somme van onsen renten ende goede toite dusent ponden Tornoysⁱ sjaers, den ouden groeten^j koninx^k Tornois^l over sestien penninghe gherekent, die gheleghen sien in onsen lande van Zuytholland^m, te houdene ende te besittene na alre voirme ende maniere dat die brieve ende handvesten houden die ghemaect sien van dien huwelijc twischen herenⁿ Willame^o grave van Ghulijc ende veren Jannen sinen wive, onser dochter voirscreven, wair of die particulen van der bewisinghe van desen dusent ponden jaerlix vorscreven hier na volghen. In den ersten ane onsen tynse in Tiesselijns^p waerd^q alse^r groet als wine nu dair hebben dair die somme of loipt, jaerlix blivende, behalven dat wi den heren van Sente^s Pieters van Utrecht^t ende anderen luden hier te voren dair uyt bewijst hebben, ende behalven den vri lande dat onse manne aldair van ons houden te liene, neghen hondert achtien pond, vijf scellinghe ende zes penninghe Tornoys^u, dair die daghe jaerlix of vallen van der eenre helfte te Paischen ende dander helfte te sente Remijs misse^v. Item op onsen uyt^w lande in Monsterkerke, die houden vijf ende dertich morghen lands of dair omtrent ende ghelden jaerlix een ende dertich pond, zes scellinghe, achte penninghe Tornois^x, ende ^y die dach of es van der betailinghe sjaers toite sente Remijs misse, ende verpacht sien dit jaer ende die naiste jaer naest comende. Item op onse uytlande van ^z Almsvoete, houdende twintich morghen ^{a'} ende vier hont lands^{b'} of dair omtrent ende ghelden jaerlix zeven ende dertich pond, zes scellinghe, ^{c'} achte penninghe ^{d'}, ende ^{e'} die dach of es van der betailinghe sjaers toite sente Remijs misse, ende verpacht sien dit jaer ende dit naist jair naist comende. Item op een stuc

lands tolt Almsvoete dat Willaem Kic in hurewaren hadde, houdende jehens vier morghen lands of dair omtrent, dat gheld jaerlix drie pond Tornois^r, ende die dach van der betailinghe of pleghet te vallen jaerlix toite sente Mertijns^g misse in den winter^h. Wilke bewisinghe van desen goede ende renten voirscreven wi zullen waren ende doen ghewaren heren Willaem^r grave van Ghulijc voirs. ende sinen arfnamen na der manieren van den hantvesten die ghemaect zien van den huwelijc twisken him ende onser dochter voirs.; ende ombieden ende ghebieden onsen bailiu, onsen rentemester ende anders allen onsen goeden luden van Zuytholland^r dat si den grave van Ghulijc onsen sone^k voirs., of sinen ghewairden bode dien hijt bevelen zel, dese renten ende goid voirscreven also als wise him hier voiren bewijst hebben laten ghebruken ende op heffen vrilijc jaerlix tolt sinen scoensten^r ende ter bester oirbair, ghelijc dat wi ende onse boden hier te voren ghedaen hebben, ende him dair in ghehulpich^m ende voirdierlijc sien zo waneer sijs begheren ende te doene zullen hebben. Wair oec dat sake dat onse land van Zuytholland^r dair dese renten ende bewisinghe ghelegghen sijn, des God verbieden moete, alsoe vervloyede jof te niere worde dat die grave van Ghulijc voirs. jof sine arfnamen na der manieren voirscreven dese renten ende bewisinghe aldair niet heffen en mochten, so zouden wi of onse arfnamen verbonden zien dat te versiene ende te beterne also dat hi sine volle^o bewisinghe hadde dat hijs ende sine arfname ghewesen mochten.

Ende omme dat wi willen dat den grave van Ghulike^r onsen sone voirs. ende sinen arfnamen dese bewisinghe^g van den goide ende renten voirscreven waste^r ende ghestade houden sien in zulken manieren alst voriscreven es, ende sonder alrehande archlist, so hebben voirs^r ons ende voirs onse nachomelinghe dese letre^r open bezeghelt mit onsen zeghele. Ghedaen ende ghegheven tote Woudrichem^r des zonnendaghes voirs sente Lourens^r dach int jaer ons Heren M CCC XXIX.

[Dienstaantekening:]

Per dominum comitem, dominum Willelmum^w de Duvenvoirde, Iohannem^r heren^r Gillijs^r f.^a et alios.

a Will. AB. – **b** Heynn. A; Heneg. B. – **c** Holl. A. – **d** etc. i.p.v. van Holland ... Vriesland B. – **e** neve, door andere hand verbeterd tot zone d.m.v. correctie van de eerste letter tot z B. – **f** Will. AB. – **g** beloist A. – **h** ane A. – **i** Tor. A; Torn. B. – **j** ontbr. B. – **k** coningh. B. – **l** Tor. A; Torn. B. – **m** Zuytholl. AB. – **n** sheren B – **o** Will. AB. – **p** de eerste e gecorrigeerd uit een rechte stok A. – **q** Thiselijns waerd B. – **r** also B. – **s** Zente B. – **t** tUtrecht i.p.v. van Utrecht B. – **u** Tor. AB. – **v** 1 oktober. – **w** boven de regel toegevoegd A – **x** Tor. AB. – **y** hier dair B. – **z** hier Als gevolgd door de aanzet van een rechte stok, doorgestreept B. – **a'** hier lands B. – **b'** ontbr. B. – **c'** hier ende B. – **d'** hier Tor. B. – **e'** hier dair B. – **f'** Tor. AB. – **g'** M'tijns A; Maertijns B. – **h'** 11 november. – **i'** Will. B. – **j'** Zuytholl. A. – **k'** neve, door andere hand verbeterd tot zone d.m.v. correctie van de eerste letter tot z B. – **l'** scoesten A. – **m'** hier sien, doorgestreept A. – **n'** Zuytholl. A. – **o'** boven de regel toegevoegd A. – **p'** Ghulijc B. – **q'** de eerste e klein bovengeschreven A. – **r'** vaste B. – **s'** v gecorrigeerd A. – **t'** letre B. – **u'** Woudrichē A. – **v'** Louwerens B. – **w'** Will. AB. – **x'** Io A; Ioh. B. – **y'** ontbr. B. – **z'** Gill. A; Egidii B. – **a''** volgorde f. Egidii B. Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: heer Willem, graaf van Gulik

Namen:

- [graaf Willem III](#)
- [Henegouwen](#)
- [Holland](#)
- [Zeeland](#)
- [Friesland](#)
- [heer Willem, graaf van Gulik](#)
- [vrouw Johanna, dochter van graaf Willem III, echtgenote van graaf Willem van Gulik](#)
- [land van Zuidholland](#)
- [Tieselenswaard](#)
- [Sint Pieter te Utrecht](#)

- Munsterkerk
- *Almsvoet*
- *Willem Kic*
- *baljuw van Zuidholland*
- *rentmeester van Zuidholland*
- *Woudrichem*
- *heer Willem van Duivenvoorde*
- *Jan heer Gillisz.*

Trefwoorden:

- *schoonzoon*
- *minding*
- *medegave*
- *huwelijks gave*
- *belofte*
- *rente*
- *inkomsten*
- *goederen*
- *oorkonde*
- *handvest*
- *huwelijkscontract*
- *schenking*
- *tijns*
- *kanunnik*
- *vrij land*
- *leenman*
- *leen*
- *Pasen*
- *sint Remigiusdag*
- *buitendijks*
- *morgen (landmaat)*
- *betaling*
- *pacht*
- *hond (landmaat)*
- *huur*
- *sint Maartensdag in de winter*
- *waarborg*
- *erfgenaam*
- *bevel*
- *goede lieden*
- *gewaarde bode*
- *gebruik*
- *innen*
- *oorbaar (oordeel)*
- *bode*
- *hulp*
- *verzoek*
- *wateroverlast*
- *verbeteren*
- *open brief*
- *vrouw*
- *sint Laurensdag*

ZH 355

1330 maart 14

Valenciennes

Graaf Willem III bevestigt de schenking door heer Daniel van der Merwede aan diens echtgenote vrouw Janne van een lijftocht uit enkele nader aangegeven inkomsten die deze van hem in leen houdt.

A: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 66v, nr. 351 (primaire registratie).

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 53r, nr. 347 (wrs. vóór 1334 juni 10, naar A).

Opschrift:

Vrou Janne Danels wijff vander Merwede^a.

Editie/regist: Muller, Reg. Hann., p. 185.

De bovenstaande datering is gebaseerd op de veronderstelling dat de paasstyl is toegepast. Zie de Inleiding.

Wi Willaem^b grave etc. maken cond etc. dat hair Daniel van der Merwede^c mid onser hant ghemact hevet veren Janen sinen wive toít hare lijftocht alsulc goed als hier na bescreven staet ende hi van ons hout: in den eersten die tiende ter Merwede^d, die waert es jaerlix tuyschen XXV ende XXX lb.^e jof dair ommetrent; ^f item die tiende ane der Dussen, die waerd es jaerlix tuyschen L lb. ende LX lb. jof dair omtrent; item dat vere tuyschen die Merwede^g ende Papendrecht, dat waert es jaerlix XVII lb. jof dair omtrent; item te Niemands vrient^h die vere, die wardich es jaerlix X lb. jof dair omtrent; item die viskerie te Bittershoeke, die waerdich es jaerlix XXVI lb. jof dair omtrent; in wilker lijftochte voirscreven wi gheloven te houden ⁱ veren Janen voirs. na sede ende custume van onsen lande.

In oerkonde etc. Ghegheven te Valenchin^j des woensdaghes voir Mid vasten int jaer ^k XXIX°.

A M'wede B. – b Will. B. – c Me'wede A; Meerwede B. – d Me'wede A; Meerwede B. – e door andere hand boven de regel toegevoegd A. – f hier item dat vere tuyschen die Me'wede, doorgestreept A. – g Me'wede A; Meerwede B. – h Niemands vriend B. – i hier joncfrou, doorgestreept A. – j Valench. B. – k hier ons Heren dusend driehondert B.

Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: heer Daniel van der Merwede en zijn echtgenote vrouw Janne

Namen:

- [graaf Willem III](#)
- [heer Daniel van der Merwede](#)
- [vrouw Janne, echtgenote van heer Daniel van der Merwede](#)
- [Merwede](#)
- [Dussen](#)
- [Papendrecht](#)
- [Niemandsvriend](#)
- [Puttershoek](#)
- [Valenciennes](#)

Trefwoorden:

- [toestemming](#)
- [vrouw](#)
- [lijftocht](#)
- [goederen](#)
- [leen](#)
- [tiende](#)

- [veer](#)
 - [visserij](#)
 - [waarborg](#)
 - [zede en gewoonte](#)
 - [vrouw](#)
 - [Halfvasten](#)
-

ZH 371

1330 november 2

Geertruidenberg

Graaf Willem III beleent zijn kamerling heer Willem van Duivenvoorde met 4 morgen land in het ambacht van Munsterkerk, welk leengoed hem daartoe was opgedragen door Pieter Margaretenz. van der Op-Alm.

A: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 69r, nr. 366 (primaire registratie).

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 54v, nr. 363 (wrs. vóór 1334 juni 10, naar A).

Opschrift:

Her Willem van Duvenvoirde.

Bij het begin van de tekst in de marge twee diagonale strepen.

Vgl. het volgende nr. [ZH 372](#). Pieter Margaretenz. heet daar van der Uit-Alm.

Wi Willaem^a grave etc. maken cond etc. dat voir ons is comen Pieter Margrieten sone van der Oppe Alme ende droch ons op vier morghen lands lettelt mijn jof mere, die hi van ons helt te lene, toitt heren^b Willaems^c behoef van Duvenvoirde ons trouwen camerlincs, wilke vier morghen lands Pieter Vastraets sone van den moere oppe Ulendonc voirt te lene helt van Pieter Margieten sone voirs., ende ghelegghen sien in den ambocht van Monster kerke naiste Gherid^d Blankaerts land, ende hair Willaem^e voirs. van ons houden sal in der manieren dat Pieter Margrieten^f sone van ons helt.

In orkonde etc. Ghegheven tote Sente Gerden^g berghe op Alre sielen dach int jaer ons Heren M CCC ende dertich.

a Will. B. – **b** sheren B. – **c** Will's A. – **d** Gherijd B. – **e** Will. AB. – **f** Marg'eten A. – **g** G'den A; Zente Gheerden B.

Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: heer Willem van Duivenvoorde, kamerling

Namen:

- [graaf Willem III](#)
- [Pieter Margaretenz. van der Op-Alm](#)
- [heer Willem van Duivenvoorde, kamerling](#)
- [Pieter Vastraadsz. van het veen op Ulendonk](#)
- [ambacht van **Munsterkerk**](#)
- [Gerard Blankaard](#)
- [Geertruidenberg](#)

Trefwoorden:

- [belening](#)
- [opdracht](#)
- [morgen \(landmaat\)](#)
- [leen](#)

- [moer](#)
- [belending](#)
- [Allerzielen](#)

ZH 372

1330 november 2

Geertruidenberg

Graaf Willem III verkoopt Pieter Margaretenz. van der Uit-Alm 9 morgen land in Vorenzaterwaard in het ambacht van heer Gijsbrecht de Bot in vrij eigendom, welk goed Pieter eerder van hem in leen hield.

A: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 69r, nr. 367 (primaire registratie).

Onder de tekst de woorden Wi Will. gra, half uitgeveegd.

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 54v, nr. 364 (wrs. vóór 1334 juni 10, naar A).

Opschrift:

Pieter Margrieten z.

Vgl. het voorafgaande nr. [ZH 371](#). Pieter Margaretenz. heet daar van der Op-Alm.

Wi Willaem^m grave etc. maken cond etc. dat wi vercoft hebben Pieter^b Margrieten sone van der Ute Alme tote enen vrien eyghendome die IX morghen lands die Pieter voirscreven van ons helt ten rechten lene, ende ghelegghen sien in Voersaterward^c in heren Ghisebrechts^d sBots ambocht, an die^e ene side tuschen Gheraerds^f Noten^g erve ende ane die ander side tusken Enghebrechts^h Fierlancsⁱ erve; ende dese IX morghen lands voirscreven gheloven wi hem te vrien ende te waren alse sede ende ghewoente es binnen onsen lande van Suitholland^j, want hi ons van dien cope van desen land volcomelike ende altemale ghenoch ghedaen ende betailt hevet.

In orkonde etc. Ghegheven tolt Sente Gherden^k berghe des vridaghes na Alre heylighen dach int jaer XXX^{ol}.

^m Van deser lettre sal comen bi heren Willameⁿ van Duvoirde^o III lb. groots^p.

a

Will. B. – **b** Piet^r A; Pietre B. – **c** Voersat'ward A; Voersaterwaerd B. – **d** Ghisebr. A. – **e** i verbeterd uit e A. – **f** Gher. A; Gherijts B. – **g** Notē A. – **h** Enghebr. A. – **i** c verbeterd uit e B. – **j** Suitholl. A; Zuytholland B. – **k** Zente Gheerden B. – **l** ons Heren M^o CCC^o ende dertich B. – **m** het volgende door dezelfde hand, in een iets groter schrift A. – **n** Will. A. – **o** Duvenvoirde B. – **p** g's A; grote B. Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: Pieter Margaretenz. van der Uit-Alm

Namen:

- [graaf Willem III](#)
- [Pieter Margaretenz. van der Uit-Alm](#)
- [Vorenzaterwaard \(Dussen\)](#)
- [ambacht van heer Gijsbrecht de Bot](#)
- [Gerard Note](#)
- [Enghebrecht Fierlanc](#)
- [Zuidholland](#)
- [Geertruidenberg](#)
- [heer Willem van Duivenvoorde](#)

Trefwoorden:

- [verkoop](#)
 - [vrij eigendom](#)
 - [morgen \(landmaat\)](#)
 - [recht leen](#)
 - [belending](#)
 - [erf](#)
 - [waarborg](#)
 - [zede en gewoonte](#)
 - [betaling](#)
 - [Allerheiligen](#)
 - [oorkonde](#)
-

ZH 403

1331 augustus 22

Graaf Willem III kent op verzoek van Jan van Wendelnesse aan diens echtgenote Elsebeen, dochter van heer Willem van Duivenvoorde, ridder en kamerling, een lijftocht toe bestaande uit enkele inkomsten in het ambacht van Munsterkerk, te weten het windrecht, het veer te Grondwillige en jaarlijks 40 schelling Hollands uit de bede.

A: [AGH 290](#) (klein register Zuidholland), f. 73r, nr. 398 (primaire registratie).

Opschrift:

Monsterkerck.

B: [AGH 289](#) (groot register Zuidholland), f. 57r, nr. 394 (wrs. 1334 mrt. 9-juni 10, naar A).

Opschrift:

Elsebene Jans wijff van Wendelnesse lijftocht.

Editie/regist: Van Mieris, *ChHZ II*, p. 521.

Wi Willem^a grave etc. maken cond etc. dat wi omme bede willen Jans van Wendelnesse verliet hebben ende verliet met dese brieve Elzebene^b sinen wive, heren Willems^c dochter van Duvoirde ons trouwen ridders ende camerlinx, tolt haire lijftocht die molen met den winde ende mid allen den rechte dat den ghemale vanden gherechte van Monsterkerke^d toe behoert, item dat vere te Gront^e willighen alse verre als den zelve gherechte toe behoert, ende viertich s. Hollands^f sjaers die Jan voirs. te heffen pleghet te meye, alle uit onser bede van den selven gherechte te Monsterkerke^g; ende dese goede voirs. gheloven wi Elzebene voirs. te warene ende dair in te houdene tolt haire lijftochte, als zede ende ghewointe es binnen onsen lande van Zuytholland^h.

In orkonde etc. Ghegheven int jaer ons Heren M CCC XXXI des donresdaechs voirs sente Berthelmeusⁱ dach.

a Willaem B. – **b** Elzebene B. – **c** Will's AB. – **d** Monst'kerke A. – **e** t-Gront A; teGront B. – **f** Holl. AB. – **g** Monst'kerke AB. – **h** Zuitholland B. – **i** Berthelmees B.

Oorkonder: *graaf Willem III*

Destinataris: *Elsebeen, dochter van heer Willem van Duivenvoorde, echtgenote van Jan van Wendelnesse*

Namen:

- [graaf Willem III](#)
- [Jan van Wendelnesse](#)

- Elsebeen, dochter van heer Willem van Duivenvoorde, echtgenote van Jan van Wendelnesse
- heer Willem van Duivenvoorde, ridder en kamerling
- gerecht van **Munsterkerk**
- Grondwillige
- Zuidholland

Trefwoorden:

- verzoek
- belening
- oorkonde
- lijftocht
- molen
- windrecht
- maalrecht
- veer
- bede
- meimaand
- goederen
- waarborg
- zede en gewoonte
- vrouw
- sint Bartholomeusdag

ZH 405

1331 [maart 29-1332 april 17]

Dordrecht

Graaf Willem III verpacht aan de gemene burenen van Munsterkerk de buitendijkse landen en vervallen dijken in het ambacht van Munsterkerk voor 20 pond Hollands en 20 kapoenen per jaar.

A: **AGH 290** (klein register Zuidholland), f. 73v, nr. 400 (1332 ca. april-juni).

Opschrift:

Monsterkerck.

B: **AGH 289** (groot register Zuidholland), f. 57v, nr. 396 (wrs. 1334 mrt. 9-juni 10, naar A).

Opschrift:

Den buyeren van Monsterkerke.

Editie/regest: Muller, Reg. Hann., p. 201, ad 1331 oktober 1.

*De onvolledige datering van deze in Dordrecht uitgevaardigde oorkonde geeft een probleem. Een aanduiding als 'op dezelfde dag' is in de registers meestal een verwijzing naar de datum van de direct voorafgaande tekst. In dit geval is dat nr. **ZH 404**, gedateerd op zondag Letare 1332, in dat jaar vallend op 31 maart, een dag die volgens de in de grafelijke kanselarij gehanteerde paasstyl (zie de Inleiding) inderdaad nog in het paasjaar 1331 viel. Toch is het onwaarschijnlijk dat de onderstaande oorkonde op die datum is uitgevaardigd, want graaf Willem III was toen niet in Dordrecht: blijkens zijn itinerarium was hij van 19 maart tot 9 mei in Middelburg, volgens de Procurator (ed. Gumbert, p. 515) vanwege de jicht niet in staat tot reizen. Een tweede mogelijkheid zou zijn dat 'op dezelfde dag' in dit geval verwijst naar de even ervoor in de oorkondetekst zelf genoemde betalingstermijn van sint Bavendag, zijnde 1 oktober. Een dergelijke manier van dateren zou evenwel zeer ongebruikelijk zijn, en bovendien is ook die optie onwaarschijnlijk gezien het grafelijke reisschema: begin oktober 1331 was Willem in Henegouwen (Le Quesnoy, op de 3e) en in Parijs (op de 6e). Uiteindelijk zijn hierboven als termina die van het paasjaar 1331 opgegeven. Voor zover we weten was de graaf gedurende die periode op 4 april, 7 juli, 23 juli en 2 november te Dordrecht, telkens slechts voor korte tijd.*

^b Wi Willaem^c grave etc. ^d dat wi verpacht ende verhurt hebben den ghemenen buren van Monsterkerke^e in ere eweliker^f huren onze uitlande ende vervallen dike binnen den ambochte van Monsterkerke^e also alse te haer toe in huren gheweest hebben, omme XX lb. Hollands^h tsjaersⁱ ende omme XX capoene tsjars, alle jare te betalen up sinte Baven dach^j na der jaer scaren.

In orconde etc. Ghegheven Tordrecht^k up den zelven dach int jaer ons Heren M^o CCC^o XXXI°.

a Monst'kerke B. – **b** de oorkonde is geschreven op een uitgeveegde en geradeerde eerdere tekst, waarvan nog enkele fragmenten zichtbaar zijn A. – **c** Will. A. – **d** hier ontbreken wel de woorden maken cond etc. AB. – **e** Monst'kerke AB. – **f** eweliken B. – **g** Monst'kerke AB. – **h** Holl. AB. – **i** tsaers A. – **j** 1 oktober. – **k** Tordr. AB.
Oorkonder: graaf Willem III

Destinataris: gemene buren van Munsterkerk

Namen:

- *graaf Willem III*
- *ambacht van Munsterkerk*
- *Dordrecht*
- *Middelburg*
- *Le Quesnoy*
- *Parijs*

Trefwoorden:

- *pacht*
 - *gemene buren*
 - *huur*
 - *buitendijks*
 - *dijk*
 - *kapoen*
 - *sint Bavendag*
-